

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie**

Szczecin, dnia 21 marca 2011 r.

Pan

Jan Grzyś

p.o. Nadleśniczego Drawno

LSZ-4101-29-01/2010

P/10/148

tekst ujednolicony

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie przeprowadziła kontrolę w Nadleśnictwie Drawno (Nadleśnictwo), w zakresie zarządzania lasami i gospodarowania mieniem Skarbu Państwa, w latach 2008-2010 (I-III kw.).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokóle kontroli podpisanym 4 stycznia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie, stosownie do postanowień art. 60 ust. 1 ustawy o NIK przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocenia pozytywnie działania Nadleśnictwa w badanym zakresie.

1. W okresie objętym kontrolą, Nadleśnictwo prowadziło gospodarkę leśną na obszarze 21,2 tys. ha, na podstawie Planu Urządzenia Lasu (PUL) na lata 2002-2011, zatwierdzonego przez Ministra Środowiska. Wg stanu na koniec września 2010 r., tj. po niespełna 10 latach realizacji PUL, etat cięć (776.400 m³), w tym w użytkowaniu rębnym (416.400 m³) i użytkowaniu przedrębnym (360.000 m³) zrealizowano odpowiednio w 86%, 82,3% i 90,2%. Ogłędziny wybranych 10 pododdziałów, w których w badanym okresie pozyskano największe ilości drewna wykazały, że pozyskanie drewna realizowano zgodnie z założeniami PUL.

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

2. Nadleśnictwo podejmowało działania w celu poprawy efektywności. W 2009 r., pomimo znacznego spadku przychodów, w tym ze sprzedaży drewna (9.990,9 tys. zł wobec 10.749,5 tys. zł uzyskanych rok wcześniej) i sprzedaży produktów gospodarki rolnej, łkowej, rybackiej (o 92,4 tys. zł) oraz mimo ujemnego salda rozliczenia z Funduszem Leśnym (- 565,3 tys. zł) Nadleśnictwo osiągnęło dodatni wynik finansowy (176,7 tys. zł brutto). Za 2008 rok, przy dodatnim saldzie rozliczeniowym z Funduszem Leśnym (+ 686,7 tys. zł), wynik ten wyniósł 600 tys. zł. W 2009 r. zmniejszono koszty ogółem Nadleśnictwa (z 10.979,3 tys. zł za 2008 r. do 10.440,7 tys. zł, tj. o 4,9%), a także średnie zatrudnienie (z 55 osób do 52, tj. o 5,5 %). Osiągnięte przez Nadleśnictwo wyniki finansowe za 3 kwartały 2010 r. (przychody 9.932,5 tys. zł ogółem przy kosztach 8.551,0 tys. zł ogółem) wskazują również na pozytywne efekty prowadzonej działalności.

Nadleśnictwo otrzymało w latach 2008–2009 środki finansowe w ramach jednolitej płatności obszarowej oraz z tytułu realizacji przedsięwzięć rolno-środowiskowych w łącznej kwocie 358,47 tys. zł, w tym 182,32 tys. zł w ramach tzw. dopłat bezpośrednich z Unii Europejskiej. Koszty, jakie w tym okresie poniosło Nadleśnictwo na obszarze objętym dopłatami wyniosły 230,57 tys. zł i dotyczyły: wykaszania łąk i pastwisk, usuwania trawy, obsiewu lub obsadzania gruntów ornych roślinami przeznaczonymi do dokarmiania zwierzyny leśnej. Ponadto w 2008 r. Nadleśnictwo otrzymało z budżetu państwa dotację w kwocie 9,5 tys. zł na zalesienie gruntów porolnych, pielęgnację upraw i ochronę przyrody. Dotacja ta została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem.

3. NIK pozytywnie ocenia gospodarowanie gruntami i nieruchomościami zabudowanymi będącymi w zarządzie Nadleśnictwa. Wg stanu na koniec III kwartału 2010 r. w dzierżawie, użytkowaniu lub najmie pozostawało 431,76 ha gruntów, z których 41,0 % było w użytkowaniu na potrzeby MON, 58,3 % - na cele rolnicze, a pozostałe 0,7 % - na cele rekreacyjne lub działalność gospodarczą. Prawdliwość (zgodność z postanowieniami umów) wykorzystywania tych nieruchomości była monitorowana przez Nadleśnictwo.

W zarządzie Nadleśnictwa pozostawało 30 budynków z 55 lokalami mieszkalnymi, z których, wg stanu na 30.09.2010 r., 12 było bezpłatnie udostępnionych osobom uprawnionym, 30 wynajęto na zasadach ogólnych, a 6 pozostawało w dzierżawie lub najmie. Z pozostałych 7 lokali (12,8% ogółu) 2 przeznaczono w 2010 r. do rozbiórki (zły stan techniczny), 2 zakwalifikowane zostały na mieszkania rotacyjne, 1 (zwolnione w 2010 r.) – do zamieszkania przez emerytowanego leśniczego oraz po 1 - do oddania w najem i do sprzedaży. Uwagi NIK dotyczą braku uzupełnienia przez Nadleśnictwo, w okresie ponad 2 lat wymaganej przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych dokumentacji, niezbędnej do

uzyskania zatwierdzenia wykazu lokali do sprzedaży (dotyczącego pustostanu, tj. ½ budynku mieszkalnego w m. Żółwinko).

4. W latach 2008-2009 Nadleśnictwo przekroczyło wykonanie planów finansowo-gospodarczych w zakresie pozyskanej masy drewna. W 2008 r. planowana do pozyskania masa drewna wynosiła 72.900 m³, a pozyskano 74.536,69 m³, tj. o 1.636,69 m³ więcej (2,2%). W 2009 r. pozyskano o 3.711,20 m³ więcej (5,4%), niż wynikało to z planu finansowo-gospodarczego Nadleśnictwa (69.200 m³). Przekroczenie planowanych wielkości pozyskanego drewna Nadleśniczy wyjaśnił między innymi koniecznością usunięcia drzew uszkodzonych w wyniku działania huraganowych wiatrów i zapotrzebowaniem okolicznej ludności na drewno małowymiarowe.

5. Roczne plany łowieckie sporządzane przez dzierżawców² 4 obwodów łowieckich zatwierdzane były przez Nadleśniczego mimo braku wyszczególnienia gatunków planowanych do odstrzału kaczek i gęsi. Stanowiło to naruszenie wymogów określonych w § 3 ust. 1 pkt 4 lit. h rozporządzenia w sprawie rocznych planów łowieckich i wieloletnich łowieckich planów hodowlanych³.

Pomimo pozyskania w 2 obwodach łowieckich zwierzyny ponad zatwierdzone w planach wielkości, Nadleśniczy nie podjął działań w celu pobrania należnego Skarbowi Państwa ekwiwalentu za bezprawnie pozyskaną zwierzynę. Zwierzyna pozyskana z przekroczeniem wielkości zatwierdzonych w planie łowieckim kwalifikowana jest jako bezprawnie pozyskana i zgodnie z art. 15 ust 2 ustawy Prawo łowieckie⁴ stanowi własność Skarbu Państwa. Podmiotem właściwym do pobrania ekwiwalentu za tak pozyskaną w obwodzie łowieckim leśnym zwierzynę jest, stosownie do § 4 ust 2 rozporządzenia w sprawie zwierzyny bezprawnie pozyskanej⁵, właściwy miejscowo nadleśniczy. Przekroczenie to w WKŁ „Wiarus” Bydgoszcz dotyczyło 2 sztuk jeleni w grupie wiekowej cieleća (wysokość ekwiwalentu, zgodnie z § 2 ust 1 ww. rozporządzenia, wynosi 5.800 zł/sztukę), sarny-kozła (min. 2000 zł⁶) oraz dzika-warchlaka (2.300 zł). Natomiast w KŁ „Cyranka” Drawno w roku 2008/2009 przekroczone o 1 sztukę plan pozyskania jeleni, w pozycji byk, I klasa wieku (ekwiwalent min. 5.800 zł⁶).

² WKŁ „Wiarus” Bydgoszcz; WKŁ „Sokół” Szczecin; KŁ „Cyranka” Drawno oraz KŁ „Drawa” Drawno.

³ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie rocznych planów łowieckich i wieloletnich łowieckich planów hodowlanych (Dz.U. Nr 221, poz. 1646).

⁴ Ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz.U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066 ze zm.).

⁵ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 czerwca 2005 r. w sprawie zwierzyny bezprawnie pozyskanej (Dz.U. Nr 116, poz. 981)

⁶ W przypadku samców zwierzyny płowej, zgodnie z § 2 ust 2 rozporządzenia w sprawie zwierzyny bezprawnie pozyskanej wysokość ekwiwalentu ulega zwiększeniu o wartość uzależnioną od masy trofeum brutto.

6. Gospodarka łowiecka w Ośrodku Hodowli Zwierzyny (OHZ) Nadleśnictwa, prowadzona była w oparciu o: wieloletni łowiecki plan hodowlany na lata 2007-2016 i roczne plany łowieckie dla obwodów, o których mowa w art. 8 ust. 3 ustawy Prawo łowieckie. Z tytułu polowań w OHZ Nadleśnictwo uzyskało w latach 2008-2010 przychody w wysokości odpowiednio: 435.242,14 zł; 590.839,88 zł, i 208.156,82 zł (za 3 kwartały). Kontrola wykazała, że podczas pędzonych polowań zbiorowych w OHZ wystąpiły również (podobnie jak w kołach łowieckich), przekroczenia planu pozyskania zwierzyny. W sezonie 2007/2008 pozyskano ponad plan 5 łan, a w sezonie 2008/2009 pozyskano 3 łanie (ekwiwalent 5.800 zł/szt.) oraz 3 sarny kozłeta ponad plan (ekwiwalent 2.000 zł/szt. przysługujący w tych przypadkach Skarbowi państwa).

7. Komisja do oceny prawidłowości odstrzału samców zwierzyny płowej oraz wyceny trofeów łowieckich powołana została przez Nadleśniczego decyzją Nr 11/2006 z 15.12. 2006 r. Według § 3 ww. decyzji masa trofeów łowieckich podlegających wycenie wstępnej określona została w przypadku: poroży jelenia szlachetnego od 5,0 kg (zamiast 5,5 kg) brutto, a parostków sarny europejskiej od wagi 0,35 kg (zamiast 0,43 kg) brutto. Takie określenie masy ocenianych trofeów było sprzeczne z katalogiem określonym przez Ministra Środowiska w § 4 rozporządzenia w sprawie sposobu wyceny oraz ewidencji trofeów łowieckich⁷. Tusze z pozyskanej zwierzyny Nadleśnictwo sprzedawało od 1998 r. stałemu odbiorcy. Według wyjaśnień Nadleśniczego, z uwagi na długoletnią współpracę nie podejmowano próby wyłonienia innego odbiorcy.

8. Sprzedaż drewna w badanym okresie była prowadzona na zasadach określonych w zarządzeniach Dyrektora Generalnego LP. W wyniku zastosowania bonifikat cenowych na sprzedane drewno Nadleśnictwo nie uzyskało planowanej średniej rocznej ceny sprzedaży drewna, która w 2008 r. wynosiła 147,00 zł/m³ (uzyskano 139,56 zł/m³), a w 2009 r. - 129,00 zł (uzyskano 126,18 zł/m³). Nadleśniczy w tym okresie zawarł ogółem 157 umów sprzedaży drewna. Badanie wybranej losowo próby 15 umów wykazało, że Nadleśniczy podpisał ogółem 21 aneksów dotyczących zmiany warunków umowy, w tym głównie ceny. W 2008 r. zawarto 14 aneksów do zawartych umów (9 dotyczyło zmniejszenia określonej w umowach ceny drewna), 1 aneks w 2009 r. oraz 6 w 2010 r. (do 30.09.). W roku 2008 zasady i wysokość bonifikat dla poszczególnych grup asortymentowych surowca drzewnego (udzielanych poprzez aneksowanie zawartych umów), były ustalone (jak wyjaśniono) przez

⁷ Rozporządzenie Ministra Środowiska z 19 maja 2005 r. w sprawie sposobu wyceny oraz ewidencji trofeów łowieckich (Dz.U. Nr 96, poz. 820).

Dyrektora RDLP, natomiast w 2009 r. - na podstawie tabel bonifikat cenowych zaakceptowanych przez Dyrektora Generalnego LP.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

1. Zatwierdzanie rocznych planów łowieckich sporządzonych przez koła łowieckie zgodnie z obowiązującymi wymaganiami.
2. Dokonywanie wstępnej wyceny trofeów łowieckich o masach podlegających wycenie określonych obowiązującymi przepisami.
3. Pobranie ekwiwalentu za bezprawnie pozyskaną zwierzynę przez koła łowieckie i Ośrodki Hodowli Zwierzyny i przekazanie jej do budżetu państwa.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez pana Nadleśniczego w terminie miesięcznym od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu ich realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.